

ΑΙ ΗΡΩΪΔΕΣ ΤΩΝ ΔΗΜΟΤΙΚΩΝ ΤΡΑΓΟΥΔΙΩΝ

ΜΑΡΙΑ Η ΠΕΝΤΑΓΙΩΤΙΣΣΑ

‘Η συνέχεις τής ερωτικής τραγωδίας.—Αί άρχαι στους Πενταγιούς.—‘Όπου φθάνει ή ‘Ελένη.—Μιά φρικαλέα σκηνή στα χείλη του Βαράβρου.—Το πρώτα του Θανάσου, ή σύλληψις τής Μαρίας και ή φυλακισίς της.—‘Ο έρωτευμένος δεσμοφύλαξ.—‘Η δίκη τής Μαρίας και ό μετέπειτα βίος της.

Β’

Συνεχίζουμε τήν ιστορία τής πεντάμοσχης τών βουνών τής Δωρίδος. Στο προηγούμενο φύλλο είδαμε πώς ό Τουρκάκης συννενομήνας με τή Μαρία έσκότωσε τόν αδελφό της Θανάσο Δακαλοπούλο με τοεκούρι και πώς έπληγε στήν ερωμένη του τά ρούχα και τά τσιπρότζια τού αδελφού της τά όποια εκείνη έκρυψε στα βόθρ μιάς κασέλλας.

‘Όστερ’ από λίγες μέρες παραστήθηκε στους Πενταγιούς ή έλληνης τού Θανάσου και οι συγγενείς και οι φίλοι του άρχισαν νά συζητωσούν γι’ αυτόν τή Μαρία.

‘Ξέρω πού πάει νά κλέφει, άπαντοσε σενεσχωρομένη και κακότροπη ή γερση, τόν σκότωσαν, ζωντανός ένε δέν ξέρω...

Κατά συμπαισιών, τής ημέρες εκείνης ήρθε από τή Βοϊτώα και ή αδελφή της ‘Ελένη νά έπισκεφθί τους συγγενείς της και μιν ξέροντας τίποτε για τού κακούδημου.

Μόλις όμως μπήκε από τωρικό οπίτι, ή εξαδέλφη της Τασούλα έβρεξε νά της άνακωνόσση τήν εξαγάγιον τού Θανάσου, τά προηγούμενα όλα και τήν ιδιοφία ότι ό Θανάσος έπεσε θύμα τής Μαρίας και τού έρωστού της.

‘Ασών μένα πού σοσ λέω : Αδούνοι τόνε ξεμπεδέφανε, ‘Ελένη μου !

‘Η ‘Ελένη έβρεξε εόθης και κατήγγειλε τούτο στο Δήμαρχο, ό όποιος τού άνέφερε στόν ‘Επαρχο και τόν άποικοίσαρχο Δωρίδος. Οι δύο τελευταίοι ήρθαν στους Πενταγιούς και άρχισαν άνακρίσεις.

Τς ενέργειες τών άρχών έρροηόσε και ή ‘Ελένη με τς άτομικές της άποκαλύψεις. Και οι άνακρίσεις έπροχωροούαν γρήγορα, έπιβαρυντικές για τή Μαρία και τους συνενόχους της. Στο τέλος ό άνακριτής έζήτησε νά πάνε όλοι στόν Κάραχο, στα χείλη τού όποιον διακρίαν άκόμη διατηρούμενες μερικες σάλες αίμα. ‘Η ‘Ελένη, έχοντας τήν ιδιοφία ότι εκεί μέσα είχαν σίξει τόν αδελφό της, έπρότεινε σέ πολλούς συγγενικούς της νά κατέβουν εκεί και νά ψάξουν, με τήν άποίχησι νά τους καλοπληρώσιν. ‘Αλλά κανείς δέν τολμούσε νά τού κάμει. ‘Όλοι έσχεσαν τά σκοτεινά βόθρ τού γρηούτ και ήσαν έπηρεασμένοι από τς άπιστιες παραδόσεις που λέγονται για τόν Κάραχο στα μέρη εκείνα. ‘Η ‘Ελένη όμως έπεινε. ‘Επρόσφερε άμοιβή δύο χωράφια και έσοι δύο χωρικά έπεισθησαν νά κατεβούν και με πλόν κόπο μπόρεσαν ν’ άνακαλύθουν άνάμεσα στις πέτρες τού πώμα τού Θανάου και νά τωρήθουν επάνω με σχοινιά. Σχεδόν ήτο άγνωστος.

Τότε τού έγκλημα έγινε όλοφάνερο με όλη του τή φρίκη. ‘Εγνώσαν τών δολοφόνων και τής Μαρίας έβήκη ένταλμα, σενεληθήσαν και εκλείσθησαν όλοι στες φυλακές Λαμίας.

***

‘Αλλά και στή Λαμία, ή εμοφία τής Μαρίας ήταν γραφτό νά φέρη άλλα δυστηχηματα. ‘Όμοια με τά ζωτικά εκείνα λουλούδια τών άγριων δασών, πού λέγε πως ή μωροδιά τους θανατώνει εκείνα πού τά πληοιάζει, ή Πενταγιωτίσσα ήταν από τή φούσι προφορισμένη νά φέρη τήν καταστροφή στα οπίτια.

Δέν πέρασαν πολλές ημέρες από τού κλείσιμο τής Μαρίας στες φυλακές Λαμίας, και ό δεσμοφύλακας, άνθρωπος σαραντάρης πιά, έρωτοχρητύθηκε μαζί της ‘Η πανούργα γυναίκα κατάλαβε άμέσως ότι τόν είχε στή διάθεσί της. Λωρίς πολλά λόγια τού είπε ότι θα σενεκατένε νά τόν παντρευθί, άν αυτός έφρόντιζε νά τήν άπαλλάξη από τήν κτηνοφία. ‘Ο έρωτοχρητύμενος δεσμοφύλακας δέχθηκε με χαρά μεγάλη τήν πρότασι. Σύμφωνα με τήν άπιστιή τής Μαρίας, άφιος νά δραμετέσθρ οπδεν από τή φυλακή : Τουρκάκης, ‘Επειτα, ό δεσμοφύλακας έφτασε και στο έγκλημα : Για νά νά διενκολόνη τού γάμο του με τήν ώραία φυλακισμένη, σέ στήριξη μεγάλης εξαφίως τού πάθους του, έφωρομικόσε ό άθλιο τή γυναίκα του και τού παιδι του για νά μή τους έχρη έμψόδιο σους σκολούς του ! Και όλα αυτά τά έκανε τόσο μαστορικά, ώστε νά μή διαγειρη ύποψιες...

Σέ λίγων καιρό έγινε και ή δίκη τής Μαρίας και τών συνενόχων της στού Μεσολόγγι. Και ίδιει οι ένοχοι δέν εηρήθησαν φαινετα ‘επαρχείς άποδείξεις’, τους έκρίωξαν όλους άθους.

‘Ο δεσμοφύλακας πού είχε άκολούθησι τή Μαρία εκεί και έκόπη για τήν άπαλλάγη της— άρχισε τώρα νά επηδουή τς ύποσχέσεις της και τς θυσίες που είχε κάνει για χάρη της.

‘Η Μαρία στες ναι έλεγε, στες όχι. Φανότανε πώς άκούει με εώμε-

νεια τά λόγια του, ως πού έθθασαν στή Βιτρινίτσα, τού επίνειον τής Δωρίδος, από τού όποιον τά έπαίγαναν στους Πενταγιούς. ‘Εκει, ή παμπόνηρη Μαρία έβαλε τους συμπαισιώτες της, όσοι είχαν έρθει για τή δίκη, και τών τούκισαν στο ξύλο και τών έδιώξαν κακήν κακώς.

***

‘Ετσι ή Μαρία έφρόισε με τους συντρόφους της στο χωριό της, πάντοτε δροσορή, πάντοτε εδοσρη, αλλά και πάντοσε τρελλή. Οι χωρικοί και πού πάντων οι γυναίκες τήν σερβιροούσαν για τόν τρόπο πού ζούσε, αλλά και ή Μαρία από πείσμα, ποδοπατώντας τά έθνια, άρχισε νά ζή πειό ελεύθερα τώρα. ‘Ο Τουρκάκης, φηρόδικος πιά, δέν τολμούσε νά φανή στους Πενταγιούς. ‘Η Μαρία έπιασε άλλον έρωστή, και έπειτα άλλον και τού χειρόσοε τούς εδιάλεγε μεταξού τών συγγενών της. Παραδιδόταν στόν ένα εξαδέλφο της και έπειτα τόν άλλαζε, με άλλον συγγενή. Σηζούσε για κάμποσο καιρό με τόν έναν έρωστή και έφτανα από ιδιοτροπία τούκλεινε τήν πόρτα.

Στό μεταξού έβριζε τους συγγενούς της και τς γυναίκες τους και όταν τήν κτηνοφούσαν έλεγε πρόστοχες βροσίεις. ‘Όταν οι γέροι συγγενείς της έκαναν νά τήν συμβουλεύσθιν, εκείνη γελοούς περιφρονητικά. Και στήν αδελφή της, από καιρό σέ καιρό, με πεισματάρικη ανιάθεια παρήγγειλε τά άισχη της !

Οι συμπαισιώτες της για τήν στήμασίσιον και για νά παραδώσουν στο αίτιον άναθεμα τά κακογνηματά της, έκαναν εόθης τού τραγούδι τς. Τό δημοσιεύουμε ολόκληρο, γιατί μόνο λίγοι τού ξέρουν :

Στά Σάλινα σφάζουν τραγιά και στο Χρισσό κριάρα
Και στες Μαρίας τήν ποδιά σφάζονται παλληγίαρα,
Κλείσε τά ποραθία σου και σέπεισ’ τή φροτιά σου
Νά μή φανή ό άσίχης σου στ’ έχρει στην ποδιά σου.
Τι ν’ τού καζό όπακιμας στο δόλιο τού Θανάσι ;
Τόν αδελφό σου σότιώσους, τόν Τοίχο γιά νά πάρης.
Στόν Κάραχο τόν έρωσθή, στόν Κάραχο τόν σήχεις,
Κανείς δέν κάνει άποφασί νά μη για νά τόν βγάλη.
‘Ο Γιάννης κάνει άποφασί νά μη για νά τόν βγάλη.
Πάρνει πεντάπλα σηνιά με δεκοχού φανάρι,
Σάν μπήκε και τόν έβγαλε στο αίμα βουτημέον
Και ή Μαρία λιγοφρηά τού πέτριε νά πεθάνη.
— Τίνος τά λες αυτά Μαρία και Τουρωπιστωμένη ;
‘Εσο’ σουν πού τόν σότιώσους και τώρα θά τόν κλάμης ;

***

Τό πρώτο διστιχο είναι ό μεγαλύτερος απή γυναίκαία όμοφιά ύμνος. Οι όλοποι στίχοι είναι καταγγελία τού σφάματος τής Μαρίας. ‘Αλλά’ όπας πάντοσε συμβαίνει σύμφωνα με τους νόμους τής φύσεως, άντιστέκεται στή δόνησι τού χρόνον μόνον ότι είναι μέγα και έξοχο. Τό σφάμα τής λιγερής σεδόν λημοτύθηκε τώρα. Μόλις και μετά βίας θά μπόρεσι ό περιεργός διαβίτης ν’ άκοσχη μεταξού τών τούων συμπαισιωτών της τήν ιστορία τής Μαρίας από τού σότια κανενός γέρον. Και μόνο ή όμοφιά της θά ζή άθάνατη με τού δημοτικό τραγούδι, στους γάμους, στους χορούς, στού πανηγύρια τού ‘Ελληνικού λαού, γιατί και ή μουσική του είναι από τς πειό μελωδικές και τς πειό λεβέντικες.

Σταχυολόγος

Η ΔΙΑΤΗΡΗΣΙΣ ΤΩΝ ΠΑΠΟΥΣΙΩΝ

Πολύ σηνά παραπονούνται οι γονείς ότι δέν προφθανουν γ’ άγοράζων παπούσιων τών παιδιών των. ‘Επειδή, για νά έλαστωθή αυτό τού έξοδο, δέν είναι δυνατόν στες νά καταδικασθούν εις άκνησιαν νά άεικνίτνια μικρά, στες και νά τ’ άφίνουν ζυλόλοτα, τού μόνον πρακτικόν μέτρον είναι νά εξασφαλισθί ή όσον τού δυνατόν μεγαλειτέρα διάκριση τών παπουσιών. Τούτο δέ έπιτυγχάνεται άν άλειφθώσι τά πέλαμα τών καινοφύγων παπουσιών με βροσμένο λινάριο μέχρις ότου έμποισθί άρκετά τού δέρμα, τού δέ επάνω δέρμα νά άλειφθί επίσης με ζεστό μετσίονάλοδο, τού όποιοκαι τούς πόρους πληρώνει και κάνει τά δέρματα έλαστικά και άδιάβροχα. ‘Ετσι τούλάχιστον οι γονείς θά έχωσι τήν βεβαίωπητα ότι τά έποδύματα έξεπληρώσαν τού χρόος των όσο τους είταν δυνατόν.

